

JOHNSON JE PONOVRNO POSVARIL PODJETNIKE

ISTOVRTNE INDUSTRIJE NAJ SKLENEJO POGODBE, ČE NE, BO POSEGLA ZVEZNA VLADA VMES

Premogovni baroni se še vedno obotavljajo. — Če se v šestdesetih dneh ne bodo sporazumeli glede plač in delovnega časa, se bodo morali pokoriti vladnim določbam. — Industrija jekla je pripravljena. — Tekstilna industrija je dala vsem ostalim dober vzgled.

WASHINGTON, D. C., 10. julija. — General Hugh S. Johnson, katerega je imenoval predsednik Roosevelt za "vrhovnega poveljnika" v boju proti depresiji, je ponovno opozoril industrijalce, naj se več ne obotavljajo in naj se čimprej mogoče dogovore glede plač, ki jih bodo plačevali svojim delavcem in glede delovnih ur.

Dosedaj se je ena sama industrija, namreč tekstilna, odzvala predsednikovemu oziroma Johnsonovemu pozivu. Druge važne industrije, kot naprimer premogovna in jeklarska, se pa še vedno obotavljajo.

General Johnson jim je dal šestdeset dni časa. Ako se po šestdesetih dneh istovrstne industrije ne sporazumejo med seboj in ne predložijo vladni kartelnih pogodb, se bodo morale hočeš, nočeš, vkloniti vladnim odredbam.

Predsednik še vedno upa, da mu ne bo treba poslužiti se oblasti, ki mu jo je dal kongres.

Myron C. Taylor, predsednik direktorija United States Steel Corporation, je rekel, da bo jeklarska industrija zadostila svojim dolžnostim. Časniškim poročevalcem je dejal: — S predsednikovim predlogom se popolnoma strinjamo. Ugodili mu bomo v vseh podrobnostih, kakor hitro nam bo mogoče.

Poseben odbor narodne zveze pridelovalcev stavbinskega lesa bo skušal izdelati kompliciran načrt za minimalne plače in maksimalni delovni čas za razne panoge te industrije, ki so raztresene po vsej deželi.

Nekateri člani odbora so bili zelo optimistični. Prerokovali so da bo kartelna pogodba izdelana že do srede popoldne.

Posvetujejo se tudi zastopniki premogovnih družb po severnih krajih, dočim ni o južnih premogovnih baronih še nobenega glasu.

S samimi obljubami pa general Johnson nikakor ni zadovoljen. On hoče takojšnje in temeljite akcije.

Dosti manj bojažljivi kot general Johnson je pa generalni pravdnik Cummings, ki je rekel danes, da sedaj še ni napočil čas, ko bi bilo treba izsiliti izvedbo programa gospodarske obnove. Cummings je istotako kakor predsednik zatrdno prepričan, da bodo industrijalci prostovoljno sklenili kartelne pogodbe.

WASHINGTON, D. C., 10. julija. — Danes je prevzel tajnik za notranje zadeve, Ickes, izvedbo programa za javna dela. V to svrhu je dovolil kongres tri tisoč tristo milijonov dolarjev.

Zvezna vlada bo program pospešila in ne bo trpela nobenih omejitev, da bo čimprej dobilo na milijone nezaposlenih delo. Pri tem je pa poudaril, da zvezna vlada ne bo razsipala denarja davkoplačevalcev. Zvezno posojilo bodo dobile le tiste države in občine, ki imajo uravnotežen proračun ter žive v mejah lastnih dohodkov.

WASHINGTON, D. C., 10. julija. — Predsednik Roosevelt je imenoval danes profesorja J. H. Rogersa in George Warrena za svetovalca v finančnih zadevah. Predvsem se bosta bavila z uravnoteženjem proračuna in bosta skušala izdelati načrt, potem katerega bo mogoče znižati obrestno mero dolga, ki ga ima dežela.

Vsi Nemci morajo biti fašisti!

77-LETNICA NIKOLE TESLE

Slavni iznajditelj je izdelal napravo za pridobivanje sile. — Pravi, da ga bodo ljudje smatrali za neumnega.

Nikola Tesla, starešina ameriških iznajditeljev, je 10. julija, ob priliki svojega 77. rojstnega dne rekel, da se čuti srečnega pri misli, da ga bo civilizirani svet kmalu razglasil za neumnega.

Imenovali so me noreca leta 1896, ko sem naznanil odkritje kozmičnih žarkov. — je rekel Tesla. — Vedno in vedno so se mi posmehovali, kadar sem iznašel kaj novega in deset let zatem sem videl, da sem imel prav.

Zdaj, mislim, bo ista stara povest, ako povem, da sem našel do sedaj nepoznan vir sile, neomejene sile, ki jo je mogoče uporabiti.

To gonilno silo bo dobil od vseposovd. Njegovi stroji jo bodo zbirali in si jo podjarmili.

Moonejši na telesu in živahnější na duhu kot pred enim letom je Tesla z zanimanjem govoril o preteklih letih, o svojem samotnem življenju in delovanju v svojem laboratoriju nekega hotela v New Yorku. Tesla s svojo visoko, vitko postavbo, duhovitim obrazom in sanjavimi očmi izgleda kot mistik; hoče živeti sam, ne meneč se za ostali svet.

Moje delo je moje življenje, — je rekel. — Da, delam dolge ure kot prej. Toda delo mi je sedaj lažje. Vse z lahkoto posnemam iz petdesetletnega učenja. Včasih že mislim, da sem našel. Pa zopet si mislim, da ne more biti prav, ker se mi dozdeva prelahko. Za to je treba še mnogo dela, predno najdem pravi odgovor.

Za rešitev problema o pridobivanju sile iz vseмира je potreboval več let natančnega in mučnega dela.

Selaj sem našel. Mislim, da se bodo te iznajdbe spominjali še dolgo let potem, ko bo že vse drugo, kar sem napravil, pozabljeno.

Ko je enkrat rešil ta problem, bo ž njim rešenih še mnogo drugih. Iznašel je nekaj tako fundamentalnega, da bo ovrsglo Einsteino teorijo o privlačnosti. Toda pri tem je tako bistveno praktično, da bodo uporabljali njegovo iznajdbo še čez 500 let.

Pričetni stroški bodo primeroma visoki; pozneje skoro nič in neomejena sila.

Tako gleda Tesla v bodočnost v prepričanju, da ga bodo zopet razglasili za neumnega. Upa pa, da bodo čez čas priznali, da je imel prav. Tesla pač živi pred svojim časom.

Človeštvu je dal radio, nepretrgano vrtenje dveh nasprotnih sil, več sto magičnih načinov razsvetljave itd.

Veljčansko delo, ki ga je izvršil dr. Nikola Tesla, ki je prišel kot naseljenec iz gorske vasi Smiljan na Hrvaškem!

Toda še ni zadovoljen s tem, kar je napravil. Z nasmehom je rekel:

Ako bi bil zadovoljen, bi bil izgubljen. Problemi ki me izživljajo, in kičicejo, da jih razrešim, mi dajejo življenje.

AMERIKANCI ZAPRTINA ŠPANSKEM

Španske oblasti so zaprle pet ameriških turistov. Protest ameriške vlade ni pomagal.

Washington, D. C., 10. julija. — Navzlic protestu vlade Združenih držav je že od 3. junija zaprtih v španski ječi pet ameriških turistov.

Senator Robert J. Bulkey je rekel, da je prejel od prijateljev zaprtih turistov že več prošenj za pomoč. Med temi so štiri moški in ena žena in sicer 24 let stara Mrs. Lockwood, žena newyorškega umetnika Clintona B. Lockwooda, ki je tudi zaprt.

Vsi so zaprti v kaznilnici v Palmi na otoku Malorka.

Drugi trije so: Rutherford Fullerton, star 53 let, trgovec iz Columbus, O., Roderick F. Mead, umetnik iz New Yorka in Edmund W. Blodgett, tudi umetnik iz Stamford, Conn.

Poslanik Claude Bowers je od državnega departamenta prejel naročilo, da jih naj skuša rešiti. Senator Bulkey pravi, da je bila vse dosedanje prizadevanje Združenih držav brezuspešno in jetniki ne smejo iz nikomur občeati izven kaznilnice.

Senator Bulkey pravi, da je izvedel, da so bili Amerikanci aretirani vsled prepira z nekim častnikom vojaške policije. Častnik je enega Amerikanca udaril v obraz in mu razbil naočnike. Ko je Mrs. Lockwood skušala pobrati naočnike, jo je nek drug častnik udaril s ploskvijo svoje sablje.

Fullerton je skušal pomiriti, toda pretep se je nadaljeval in nek častnik je bil na čelu ranjen, drugi častnik je potegnil revolver in ustrelil. Vseh pet je bilo nato aretiranih in prepeljanih v ječo.

Senator Bulkey pravi, da je Mrs. Lockwood zaprta v ženskem oddelku kaznilnice in edina njena tovarišica je neka napol blazna domačinka.

FARMER JE VIDEL PRVI AVTOMOBIL

Murphy, N. C., 10. julija. — Edward Valentine Gladstone je živel 72 let na svoji farmi visoko v gorah, 13 milj od mesta Murphy in nikdar ni videl nobenega mesta, ne avtomobila, ne gledališča, dokler v pretekli petek ni prišel v Murphy.

V mesto je prišel po naključju. S svoje farme je nesel žito v mlin, ko se pripeljeta mimo njega iz avtomobilom dva meščana iz Murphy, J. H. Voyles in D. A. Silvey. Med pogovorom ga meščana nagovarjata, naj bi se peljal z njima v mesto. Gladstone je bil takoj pripravljen, češ, da bi še rad videl mesto, predno bo umrl. Le s težavo sta ga prepeljala, da je stopil v avtomobil, kajti bal se je, da bo skočil s ceste v prepad.

Ko je bil v mestu, si ga je hotel ogledati. Zelo se je čudil kino predstavi.

Ko so vodilni meščani izvedeli za njegov prihod, so mu pridedili velik banket. Ker se tudi ni ni-

MATTERN BO NADALJEVAL S POLETOM

Svoje prijatelje prosi za nov aeroplan. — Njegovega ni mogoče več popraviti.

Chicago, Ill., 10. julija. — J. J. Matern, ki se sedaj nahaja v Anadiru v Sibiriji, želi skonečati svoj polet okoli sveta in bi rad dobil na posodo iz Alaske trgovski aeroplan, s katerim hoče nadaljevati svoj polet. To svojo prošnjo je izrazil v brzojavki na svoje prijatelje, ki so financirali njegov polet. Iz te prošnje je razvidno, da je njegov aeroplan "Century of Progress" tako poškodovan, da ga ni mogoče več popraviti.

Matternov prijatelj H. B. Jameson je objavil Matternovo brzojavo, ki je bila poslana iz Anadira 9. julija in se glasi:

— Želim skonečati polet okoli sveta. Stopite v zvezo s Pan American Airways, da dobite aeroplan, s katerim bom sam letel iz Anadira. Pilot se more vrniti s spremljajočim aeroplanom ali pa z ladjo v Nome. Pravico za polet v Sibirijo morete dobiti od tukaj. Rusija stori vse, da mi pomaga. Iskreno upam, da me bodo Amerikanci podpirali, da skonečam prvo solo polet okoli sveta. Odgovorite.

Jimmy Mattern.

Jameson je rekel, da bo storil vse, da se pomaga Matternu, da bo mogel kot prvi sam leteti okoli sveta. Stopil je tudi že v zvezo v Pan American Airways za dobavo aeroplana.

Juneau, Alaska, 10. julija. — Voditelj Matternove rešilne ekspedicije William Alexander, je rekel, da je prejel od Irvinga Fridemana iz New Yorka, ki je tudi pomagal financirati Matternov polet, naslednjo brzojavo:

— Mattern vas prosi, da letite v Anadir in mu izročite svoj aeroplan. Sovjetski aeroplan vas bo pripeljal v Nome. Oba aeroplana naj prideta ob istem času. Vi spremljate Matterna v drugem aeroplanu v Terrace, B. C., izročite rešilni aeroplan, ki ste ga vzeli iz New Yorka, Matternu in pustite mu, da skoneča svoj solo (polet) okoli sveta.

Alexandrov aeroplan je moral pristati v Terrace, B. C. Alexander in Fred Fetterman sta se s trgovskim aeroplanom odpeljala v Juneau.

Alexander, Fetterman in Ahey bodo kakor hitro mogoče odleteli v Anadir.

kdar videl črneza človeka, ga je policijski načelnik peljal na kraj, kjer stanujejo sami črnci.

Voyles in Silvey sta ga zopet peljala nazaj na farmo, kjer je obsežno popisal svoje doživljaje svojih 40 let stari hčeri, ki tudi celo življenje ni bila dalje kot tri milje od očeteve farme. Gladstone je mesto tako ugajalo, da misli prodati farmo in se preseliti v mesto, kjer bo hodil v gledališče in se bo vozil z avtomobilom.

RAZEN NAZIJSKE SO V NEMČIJI VSE STRANKE PREPOVEDANE

BERLIN, Nemčija, 10. julija. — Adolf Hitler je pred 250,000 nemškimi fašisti v Dortmundu rekel, da so politične stranke izginile iz Nemčije in da se ne bodo nikdar več vrnile. Govorec ob najbolj vročem dnevu leta, je rekel Hitler: "Stranke niso izginile samo začasno. Odpravljene so bile enkrat za vselej. Nikdar se ne bodo več vrnile. Mi smo živa jamaščina, da se vek pokvarjenega strankarskega sistema ne bo nikdar več prikazal.

— S ponosom kažem na dejstvo, da smo dosegli nekaj fenomenalnega v nemški zgodovini. Kdo bi mislil, da bo po petih mesecih nastopa naše vlade katoliška stranka centruka kapitulirala? Zaradi tega smo prav posebno veseli, kajti napraviti hočemo konec bojev v verskih taborih.

Z ozirom na prvi konkordat za celo Nemčijo, ki je bil v soboto podpisan v Rimu, je rekel Hitler:

— Veseli nas, da smo večeraj dosegli, da je bil podpisan konkordat, ki za vse čase prepoveduje duhovnikom vmešavati se v politiko. Veseli nas, ker poznamo trpljenje milijonov ljudi, ki so v duhovnikih videli tolažnike svojih duš, ne pa zastopnikov svojega političnega prepričanja.

Hitler je rekel, da ima sedaj fašistovka stranka pred seboj velikansko nalogo, kako vzgojiti milijone nemškega prebivalstva, da postaneja dobri člani nazijske države, in rešiti problem brezposelnosti. Nemci morajo postati 100 odstotkov nazijski. Stranka nazijcev bo tudi v bodoče trdovratno šla za svojim ciljem, kakor se je odločno borila 14 let, da je prišla na krmilo.

— Drugi problem — o brezposelnosti, — je nadaljeval Hitler, — je najtežje podjetje, katerega se je še lotil kak državnik. Brezposelnost moramo iztrebiti. Ko sem prevzel vlado, sem izjavil, da moram imeti štiri leta časa. In sedaj, ko je poteklo komaj šest mesecev teh štirih let, smo znali število brezposelnih za 2,000,000 in-ga bomo znali še bolj. Ako naši nasprotniki mislijo, da se nam ne bo posrečilo, tedaj ne poznajo moje odločnosti.

OBSODBA JUGOSLOVANSKIH ZAROTNIKOV

Beograd, Jugoslavija, 10. julija. — Pred sodiščem za zaščito države se je zagovarjalo osem obtožencev, ki so baje zasnovali zaroto proti kralju. Njihov voditelj, neki bivši avstrijski častnik, je bil obsojen na smrt, sedem jih je pa dobilo zaporno kazen od enega do petnajst let. Zarotniki so dobivali podporo iz neke "tuje države".

IZREDNO ČUDEN SLUČAJ

Corinth, N. Y., 10. julija. — Danes je sedel Geo. Robers v svoji hiši in nekaj čital. Naenkrat udari strela v stol. Stol je zgorel, Rogersu se pa ni nič zgodilo.

KOLIKO JE VELJALA DEPRESIJA

University, Va., 10. julija. — Spencer Miller, tajnik za delavsko vzgojo, je dognal, da so vsled depresije izgubili ameriški delavci petinpetdeset tisoč milijonov dolarjev na plačah.

JAPONCINA SOVJET. MEJI

Ruska straža je zajela nek japonski rečni parnik. — Japonski kanonški čolni in vojaki so na potu na sibirsko mejo.

London, Anglija, 10. julija. — Dopsnik angleških časopisov je brzojavno sporočil, da so japonski rečni kanonški čolni in vojaki na potu k izlivu rek Sungari in Usuri, na mančukuo-sibirski meji, ker je baje ruska straža zajela nek japonski rečni parnik.

Dopsnik lista "Exchange Telegraph" brzojavlja iz Harbina, da so mančukuo oblasti z veliko obojnostjo protestirale proti zaplenbi parnika, katerega je zajelo deset obmejnih ruskih vojakov in da je bil na kraj poslan en japonski kanonški čoln.

Poročevalec "Daily Expressa" pa poroča, da je bilo poslanih več kanonških čolnov in tri transportne ladje z vojaštvom k izlivu reke Sungari, k izlivu reke Usuri sta bila poslana dva kanonška čolna in dve transportni ladji z vojniki.

Oba dopisnika poročata o zelo nevarnem položaju.

AVSTRIJA IN OGRSKA HOČETA REVIZIJO

Dunaj, Avstrija, 10. julija. — Ogrski ministriki predsednik Goemboes je po konferenci z avstrijskim kanclerjem Dollfussom rekel, da je gospodarska obnova podonavskih dežel mogoča samo za ceno izpremembe poveljnih pogodb.

Brez izpremembe, pravi Goemboes, prava rešitev gospodarskih problemov, ki so posledica svetovne vojne, ni mogoča.

REVOLUCIONARJI POBEGNI LI IZ ZAPORA

London, Anglija, 9. julija. — Reuterjev urad je dobil iz Lizbone poročilo, da so vladni krogi zelo vznemirjeni, ker se je posrečilo dvema častnikoma, ki sta vodila nevarno zaroto, pobegniti iz zapora. Pred dvema tednoma sta bila obsojena na štiri leta ječe. V jetnišnico v Oporto je prišel neki človek v častniški uniformi ter predložil ravnatelju dokument, da vlada zahteva oba jetnika v Lizbono. Nič hudega slučič, mu je jetnika izročil.

Pozneje se je izkazalo, da je bilo vse skupaj eleparija.

Glas Naroda

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)
Frank Salkov, President
L. Benedik, Trezor.

SVET NA KRIŽIŠČU

Dne 1. julija, ko se je začelo novo fiskalno leto, je bilo v zvezni zakladnici dva tisoč milijonov dolarjev pri-

Mož v Beli hiši se bo moral baviti s težavnimi problemi. Ni čudna, če je s tako vneto pozival delegate, ki so se zbrali v Londonu, naj vztrajajo pri svojem delu.

Žalostno je, ker nekatere države nočejo uvideti, da mora sleherni nekaj žrtvovati, da bo koristno za vse.

Za najširše sloje ameriškega prebivalstva se je začela mizerija leta 1929, dasi je bilo po statistiki profesorja Irvinga Fisherja že leto prej v Združenih državah šest milijonov ljudi brez dela in zaslužka.

Že takrat je izjavil delavski voditelj William Green: "Stroj je sovražnik delavca in potemtakem tudi sovražnik naroda".

Tehnika je tako napredovala, da zamore dandanes en sam delavec producirati devetkrat več jekla kot leta 1887. V eni uri zamore en delavec s pomočjo stroja pridobiti v tako množino surovega železa kot ga je mogel pred petdesetimi leti pridobiti en delavec v 650 urah.

Pred leti je napravil stroj v eni minuti 600 cigaret; danes jih napravi 2600.

To je le par primerov, ki jasno dokazujejo, kolikim delavcem sta bila odvzetih kruh in zaslužek.

Ako označimo plače, ki so bile leta 1926 izplačane delavcem, s številom 100, je znašalo to število lani le 3E.

V primeri s tem so pa korporacije, ki kontrolirajo naše javno življenje, izplačale leta 1926 za 4500 milijonov dolarjev dividend, dočim je lani naraslo to število že na 7000 milijonov dolarjev.

Ker je bilo vsled nadprodukcije izdelanega toliko blaga, da ga ni bilo mogoče sproti prodati in da so se zdaj nekatera skladišča zvrhana polna, se je začela divja spekulacija z vrednostnimi papirji.

Naj navedemo en sam primer: Leta 1921 so imele akcije Radio Corporation of America tržno vrednost \$2.50. Februarja 1928 so bile po \$85.25, dočim so decembra istega leta dosegle vrhovno višino \$420.

Da razmere po drugih deželah niso bile nič boljše, dokazujejo imena Ivar Kreuger, Hugo Stimson in drugi.

Celo največji nasprotniki blojševizma priznavajo, da nedolžna sredstva, kot je naprimer skrajšanje delovnih ur, inflacija ali deflacija denarja, ne bodo dosti zalegla.

Roosevelt išče izhoda iz te grozne zagate. To je dokazal s tem, ker zastopa nazore, ki se bistveno razlikujejo od nazorov, na katerih je bila ustanovljena ameriška republika.

Demokracijo in parlamentarizem smo smatrali za največji pridobitek, toda oboje se je popolnoma izjalovilo. Skoro sleherni politik služi interesnim skupinam in pozablja na dobrobit naroda.

Ni čudna, če se je začela pojavljati zahteva, naj se predsednik Roosevelt v polni meri posluži diktatorske oblasti. Katero mu je poveril kongres.

VATIKANSKI VODOVOD

V vatikanskem mestu je prišel obratovati nov vodovod, ki je v prvi vrsti namenjen požarni varnosti in namakanju vatikanskih vrtov. 400 stupin hidrantov in avtomatični alarmni naprave in notranji vodovodni sistem bodo vsi zgradili v približno 16 milijonih dolarjev.

Iz Slovenije.

Ignan pustolovec.

Za dobo 5 let je ljubljanska policija izgnala iz Jugoslavije čehoslovaškega državljana Francea Bahala. Bahal je znan potepuh in pustolovec. Pred dnevi je v družbi dveh tovarišev vtomil v tovrno kleja in so odnesli 300 kilogramov starega železa, ki so ga prodali Strojnim tovarnam in li-

bo več šihov, pa jih je vedno manj in tem obljubam tudi rudniški konzum ne veruje, ker ne da ničesar na račun teh obljubljenih zaslužkov. V pomanjkanju propada vse, staro in mlado. Rudniški ravnatelj je ženam obljubil, da bo ponovno poročal vodstvu o silnem pomanjkanju. Žene so se zahvalile za obljubo in mirno razle.

V smrt zaradi odplavljenega lesa.

20. junija popoldne so bili poklicani mariborski reševalci v Selnico ob Dravi, da prepeljejo v bolnišnico 36-letnega posestnika Lovra Gradišnika in Janževe gore, ki se je zastrupil z lizolom. Gradišnika so našli že v globoki nezavesti. Po prevozu v bolnišnico so mu skušali zdravniki z vsemi sredstvi rešiti življenje, pa je bilo zaman. Gradišnik je kmalu po prevozu izdihnil. Izpil je skoraj pol litra lizola, ki mu je razgrizel drobovje.

Lov za cigana.

Na Štangi v litjskem okraju sta dva cigana iz samoborskega okraja ukradla kmetu par lepih konj ter z vso magico odjezdila proti Škocejanu na Dolenjskem. Iz Šent Vida pri Stični so brzojavno sporočili orožniški postaja v Škocejanu, da prijezdita cigana z ukradenimi konji. V istem hipu, ko je komandir Franc Moček prebral brzojavo, že pridirjata cigana z vso brzino skozi vas. Orožnika se odpeljeta s kolesi za njima, ki sta jih seveda kmalu dohitela.

Ko cigana ugledata, da jima preti nevarnost, skočita s konj in zbežita čez potok Radulja po njivah in travnikih v gozd. Skrajno izmučena konja je vzel v oskrbo Ivan Globevnik iz Škocejana.

Novi požigi.

V ptujski okolici so spet na delu nevarni in doslej še neznan požigalec. 24. junija popoldne je izbruhnil ogenj na posestvu posestnika Alojzija Čirčiča v Graješčaku. Ogenj je uničil do tal stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Ker je bilo poslopje na pol leseno in zaradi pomanjkanja vode gasilci niso mogli pomagati. Škoda znaša okrog 100.000 Din. Zavarovalnina pa komaj četrtino. Na delu je bila gotovo zlobna roka, ki se je v isti občini, kakor je bilo že poročano, usodno udeležila tudi pri posestniku Janezu Ribiču. Vsačeni so našli na nekem drevesu pritrjen listek z napisom: "Vse hiše s slamnato streho morajo zgoreti". Orožniki so vneto na delu, da bi zasledili zlobnega ali mogoče tudi slabotnega požigalca.

Dan poprej pa je navse zgodaj gorelo v Hajdošah na posestvu posestnika Jurija Erlača. Razen gospodarja so bili vsi domačini z doma in je gospodar sam opazil plamen na strehi. S slamnate strehe se je ogenj razširil tudi na sosednj. Napol lesena in s slamo krita domačija je zgorela s pohištvo in poljskimi pridelki vred. Tudi v tem primeru bo krivla zavarovalnina le majhen del škode. Mogoče je nastal ogenj zaradi pokvarjenega primitivnega dimnika. Upravičen je pa tudi v tem primeru sum požiga.

Zloben požig je bil izvršen v Kočnem pri Slovenski Bistrici. Požiga je osumljen neki potep. ki je ves dan beračil po naselju in ljudem baje tudi grozil. Vsi so prepričani, da je on podtaknil ogenj, kn je sredi noči posestniku Uršiču upepelil stanovanjsko in

NAJBOLJSI SLOVENSKI ROMAN

"GRUNT" (Spisal Janko Kač)

kar jih je izšlo po svetovni vojni, ima v zalogi KNJIGARNA "GLASNARODA"

Cena \$1.50

gospodarsko poslopje. Uršičevi so rešili le golo življenje in živino. Nesrečni posestnik je bil zavarovan komaj za eno četrtino nastale škode.

Kravo so mu ukradli.

Posestniku Kramplu Jakobu v Graješčaku pri Vurbergu je nedavno ponoči izginila iz hleva okoli 4 leta stara breja krava pšenične barve in z belo liso na hrbtu. Nekateri priče so izpovedale, da so videli kritičnega dne moškega, ki je gnal slično kravo proti Mariboru in jo nekemu posestniku iz Krčevine ponujal v nakup.

Obup na življenjem.

V Gornji Sv. Kungoti je obupal nad življenjem 28-letni orožniški podnadrednik Tone Lopič. S službenim samokresom se je ustrelil, krogla ga je zadela naravnost v sree in je bil takoj mrtev. Kaj je gnalo mladega orožnika v smrt, ni znano. Pred tem je bil nekaj časa v bolnici, zdaj pa je bil na dopustu pri svojem znanu.

OBSODBA NEČLOVEŠKE MATERE

Berlinsko porotno sodišče je izreklo sodbo v procesu proti Marti Boddinovi, o kateri smo obširneje poročali, da je skušala svojo šestletno hčer dvakrat na nečloveški način spraviti s sveta, poleg tega je nameravala zastupati svojega moža, upokojenega poštnega uradnika, s svetilnim plinom.

Da bi prejela po nedolžnem otroku visoko zavarovalnino, mu je dala nekoč požreti šop buek, drugič pa ga je vrgla z mosta na železniški tir, kjer je pa obelzal težko pokodovan in nezavesten med trčnicami, tako da ga vlaki niso mogli povoziti. Dva železničarja sta našla ubogo dekletce v tem položaju in ga spravila v bolnišnico. Poddinova je spčetka napotila oblasti v napačno smer, češ, da je otrok postal žrtev neznanega razuzdane, toda resnica je prišla kmalu na dan.

Pred sodniki se je obtožnica zagovarjala, da je hotela poleg otroka spraviti tudi sebe s sveta, toda vsi indijci so govorili proti temu njenemu zagovoru in za verzijo, da jo je pri njenih krivih dejanjih vodil najnižkotnejši pohlep po denarju, ki ga je potrebovala za svoje razudano življenje.

Sodišče jo je za vse njene grehe obsodilo na 15 let prisilnega dela, 10 let izgube časti in policijsko nadzorstvo. V utemeljitvi te razsode je sodišče samo obžalovalo, da zakon za poskušani umor, niti če ga spremljajo takšne okoliščine kakor v tem primeru, ne predvideva več nego 15 let ječe. Smrtna obsodba bi bila edina pravična pokora za krivde, kakršne si je naprtila obtoženka.

Na vprašanje, da-li sprejme kazni, je obsojenka jokajoč odgovorila, da si hoče to prej premisliti, javnost pa jo je sprejela z zadovoljstvom.

POLICIJA IZSLEDILA ZAROTO

Buenos Aires, 9. julija. — Policija je prišla na sled obširni zaroti. V neki hiši je dobila 1200 steklenice napolnjene s snovjo, iz katere se izdelujejo bombe. Lastnika hiše so aretirali. Aretirani je bil tudi radižalec Emilio Dur...

Naši v Ameriki.

V zelo resnem stanju se nahaja v Emergency Clinic bolnici v Clevelandu rojak Frank Barbič. Okrog polnoči je njegov sosed slišal neko stokanje in ko je šel gledati kaj je, je našel rojaka Barbiča nezavestnega na tleh pri porču. Padel je 15 čevljev ko je hodil v spanju. V bolnici so izjavili, da ima prebito lobanjo. Se pred dobrim mesecem je bil na konvenciji SNPJ, kjer je bil izvoljen v glavni urad kot porotnik.

Prejšnjo nedeljo je vlak Nickel Plate železnice na križišču v Madisonu, O., zadel avto, v katerem sta se vozila Frank Colarič iz Clevelanda in z njim vred neki Hrvat. Hrvat je pravočasno skočil iz avta, Colariča z avtom/vred je pa vlak zagnal sto čevljev daleč. Težko ranjenega so odpeljali v bolnišnico in zdravniki pravijo, da ne ostane pri življenju. Colarič je bil poslen pri farmarju J. Zakrajšku v Madisonu, O.

V Greaney, Minn. je te dni nagla smrt pobrala Franka Globočnika, ki je bil doma od Novega mesta. Ko je kosil travo, je padel na tla in umrl. Globočnik je bil prvi naseljencev in salunar v Chisholmu. Zapusča ženo.

Po večletni bolzoni je istotam umrla žena farmerja Martina Novaka. Družina se je priselila sem-kaj iz Soudana. John Pavlič, slovenski godbenik, kandidira v West Milwaukee na socialističnem tiketu v urad blagajnika mestnega šolskega odbora.

Pretečeni četrtek se je zgodila na vogalu So. 2nd St. in W. Seaboth St., Milwaukee, prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje neki 48-letni Robert Dumlin. Nesrečo je baje povzročil mladi rojak John Urbas, ki je Dumlina podrl s svojim avtomobilom tako, da je slednji padel pod kolesje mimoidoče poulične železnice, ki ga je razmesarila. Urbas je po lastni izpovedi ob nesreči avto ustavil ter pomagal ranjenca izvleči izpod voza, potem pa je odšel domov. To potrjujejo baje tudi nekatere priče. Policija, ki je Urbasa izsledila žele pozneje na domu pa trdi, da Urbas po nesreči ni počakal, temveč je takoj odpeljal dalje, za kar je dočelena, kakor znano, ostra kazen. Urbas je bil postavljen pred visoko varščino in se bo obravnava vršila v kratkem.

V Racine, Wis. si je 5. julija Fr. Smerček (po imenu sodeč. Slovence) star 53 let, farmer, izbral posebno izreden način za svoj samomor, kakoršnega še ne pomni ta okraj. Smerček, ki je bil bolan, je splezal na 45 čevljev visok drog, na vrhu katerega se nahajajo električne žice z 27.000 voltov elektrike, in je pograbil za eno teh žic z rokama. Bil je na mestu ubit od močnega električnega toka.

Prejšnji teden je dospel na svetovno gospodarsko konferenco v London profesor Moley, ki je pooblaščen Rooseveltov zastopnik in zaupnik. Če Moley ne bo dosegel svojega cilja, ga bodo pač dosegli Angleži in Francozi. S tem si pa ne bodo dosti na dobičku, kajti brez ameriškega sodelovanja oziroma brez vpoštevanja Amerike je obnovitev svetovnega gospodarstva nemogoča.

One, ki pridejo v Chicago na svetovno razstavo, opozarjam, da imam na razpolago lepe sobe in okusno domačo hrano.

JOE BEVCIC 2272 Blue Island Ave., Tel: Canal 1288

VODNIKOVE KNJIGE za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam \$1. in knjige vam bodo poslane naravnost ne dom.

Naročila sprejema: "GLASNARODA" 216 W. 18th Street New York, N. Y.

Peter Zgaga

Dva brezposelna reveža sta sedela v parku ter sanjerala o bolj-ših časih. — Ti, kaj bi si mislil, ako bi naenkrat našel v hlačnem žepu bankovce za sto dolarjev? — I, kaj, nič drugega kot da nimam svojih hlač na sebi.

Hišni posestnik je stopil na davkarijo, da poravnava svoje davke. — Dobro jutro, gospod davkar, davke bi rad plačal. Davkar: — Vi ste prvi. Posestnik: — Kaj, prvi, ki je prišel plačat? Davkar: — Ne, prvi, ki davke rad plača.

Rojaka sta se pogovarjala: — Ali si moreš misliti kaj hujšega, kot imeti ženo, ki zna kuhati, katera pa noče? — O pač, imeti ženo, ki ne zna kuhati, pa hoče kuhati.

Odkar je kongres dovolil dobro pivo se vsepovsod odpirajo prostori, ki so staremu salonu na las podobni. Tak prostor se pa ne imenuje "salon", ampak ima dosti bolj ponosno in vabljivo ime — "beer-garden". Za baro stoji bartender in toči pivo, na mali bari je pa "free lunch". V kateremkoli "beer-gardu" sem še bil, sem opazil, da se gostje dosti bolj zanimajo za "free lunch" kot pa za takozvano dobro pivo.

Podjeten rojak v Downtownu je dal tiskati karte s sledečo vsebino:

Jugoslovanski Kremski in Horvaski Restaurant Domace kolase in gulas Open Day and Night.

Temu originalnemu vabilu se dozdaj še nisem odzval. Če bi ponujal "klobase", bi najbrž še šel pogledat in pokusiti, toda "kolase", — križ božji, kaj je pa to za ena zver?

Pogovarjali so se o krizi in gospodarski stiski. — Pa so navzlic slabim časom po noči vse gostilne polne — je rekel nekdo.

To ni nič čudnega — ga je zavrnil sosed. Ljudje ne morejo od samih skrbi po noči spati, pa grede v oštarijo.

Pa še tako predrzen si, da mi gledaš naravnost v obraz — je zmerjala žena svojega moža, ki ji je bil nekaj hudega nagodel. Možiček se je odkašljal in ponižno odvrnil: — Ja, človek se z leti vsemu privadi. Tudi tvojemu obrazu sem se privadil.

Prejšnji teden je dospel na svetovno gospodarsko konferenco v London profesor Moley, ki je pooblaščen Rooseveltov zastopnik in zaupnik. Če Moley ne bo dosegel svojega cilja, ga bodo pač dosegli Angleži in Francozi. S tem si pa ne bodo dosti na dobičku, kajti brez ameriškega sodelovanja oziroma brez vpoštevanja Amerike je obnovitev svetovnega gospodarstva nemogoča.

Moj mož pa v spanju govori — je pripovedovala zakonska ženica vsa srčna. — Nепrestano mi pripoveduje, kako me ima rad, kako me obožuje in mi prisega, da bi dal življenje zame. Le to me jezi, ker me ne kliče z mojim imenom. Namesto Tončka mi pravi Fräučka.

Ali ste storili tako kot sem vam rekel? — je vprašal zdravnik pacienta. — Ali ste spali ob odprtem oknu? — Seveda sem spal ob odprtem oknu. Tri noči zaporedoma. — No, pa ste se iznebili prehlada? — Nak, prehlada se pa nisem iznebil, pač ure in denarnice, v kateri je bilo petindvajset dolarjev.

In ko boš šel na market — pravi žena možu — nikar ne pojdi mimo salona. — Ne ne, nič se ne boj.

Po par minutah je šel stal pred baro in pripovedoval bartenderju: — Saj bi ne prišel notri, toda žena mi je rekla, da ne smem iti mimo.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

IVAN ALBREHT:

V SOBOTO POPOLDNE

Breda sedi na divanu in premišljuje. Pred nekaj dnevi je praznovala rojstni dan in vsi, ki so ji čestitali, so jo premerjali s tako ne-navadnimi pogledi, da se je zdelo nazadnje sama sebi kakor splašena živalca na razstavi. Dve terti sta med kosilom mami venomer nekaj počepavali in bratranec Pavel je naprej in naprej zardeval, kadar je naneslo, da je moral kaj izpregovoriti z Bredo. Breda sem in Breda tja in "Joj, Breda!" čisto kakor na razstavi pred kletko: "Joj, kakšna živalca!"

Posebno tale Pavel! Lani je drugače govoril z njo in roke mu niso bile nič v nadlego, letos pa kakor izruvan štor! Bogve, namara ga je modroslovje tako prenaradilo. Lani je bil gimnazijec, je znal povedati marsikaj vesleje in ni prevrnil nobenega kozareca, letos je akademik in ne zna ne jesti ne piti in ne govoriti. Med kosilom mu je morale služkinja trikrat menjati vilice, tako so naglo romale pod mizo, a vima je več "popil" njegov smoking-nego on. In beseda šele, beseda! Jezik se mu je zatakil kakor božjastnemu bolniku, in še tisto, kar je spravljal iz sebe, je bila sama prazna šara: Spoznenje.... Razodetje.... Neskončna harmonija (Breda bi bila raiši rekla polomija!).... Globina bistva....

Nak, če modroslovje človeka tako spakreda, potem Breda po maturi ne bo hotela nič slišati o tej fakulteti! Harmonija in polomija nastaneta končno lahko tudi brez univerze, ali ne? Kadar pride Koki (to je takole bolj domače ime za profesorja matematike) slabe volje v razred in začne divjati z logaritmi, da se med gromom in treskom bliskajo po tabli minusi in sositvini ter odmeva kakor iz bredna večne pogube "slabo" in "prav slabo", je to brez dvoma polomija. Da človek kaj takega razume, ni treba posebnega spoznanja in nikakršnega izrednega razodetja. Drugič, na promenadi, v parku ali na izletu se pridruži mladi skupini človek, bodi že kdorkoli in odkoderkoli, reče prijazno besedo, zna to plo pogledati in seči v roko, da Breda še čez štirinajst dni od veselja postakuje srce ob misli na nenadno srečanje: no, tedaj je to pač harmonija, ali ne? Nebo je bolj jasno, sonce bolj svetlo in zvezde se zveder leskečejo, kakor da plešejo po sveže umitem nebu. Jasno: to je harmonija in ni treba zanj posebnih globlin in ne posebnih višin! Takšno je življenje.

Bržčas je tudi Pavel občutil, da letos ni tako kakor druga leta. Ko je odhajal, so se mu oči mokro svetile in nikakor ni mogel proč. Še v prednji sobi je stopical kakor po razbejenem pladnju in menda samo čakal, kdaj bo lahko šepnil: "Ali te smem kaj kmalu obiskati, Breda?" Čemu tako nespametno vpraša-

nje? Še danes, čez pet dni, si Breda ne ve dati pravega odgovora, zato, poseda na divanu, premišljuje in čaka. Sobota je, popoldne blažene prostosti. Za jutri se ni treba bati nit isinusa niti tangensa. Zakaj torej Pavel danes ne pride? — Mama je oddala h gospe notarjevi in očka se je odpravil nad zverjad. V sprejemnici žlobudra papiga: — Alfa plus beta — Breedaa — Alfa minus beta — Breeceda! koki, koi-iii-iii-iiiiii.

Zunaj pozvoni. Breda nestrpno šine kvizku. Ali naj gre sama pogledat? Medtem pomoli stara Meta glavo v sobo: "Gospodična —"

"Kar noter pride naj pride gospod!"

Stari služkinji se številne gube po obrazu skremžijo v nasmeh: "Saj ni nobenega gospoda!"

"Ali ni nekdo pozvonil?"

"Uboga ženska čuka zunaj z detetom v naročju. Čisto majhen črvček."

"Dobro," zakriva Breda nejevoljo, "naj pa pride ženska s črvčkom!"

Meta ne verjame in se obotavlja, medtem ko Breda že sama hiti odpirat. S hodnika jo pozdravi mlad, skušan obraz. Upadla leca so pordelela in oči vročične. Izmed tenkih ustnen se trgajo besede o pomanjkanju in pomoči.

Breda je osupla in zmedena. "Kar vstopite, prosir..." Prav za prav sama ne ve, kaj naj počne s tujko in zakaj jo vabi v stanovanje. Ženska je komaj kaj malega starejša od Brede. Potek so domala čisto otroške in stas šele v razvoju, vendar stiska k sebi dete. Ali je res njeno? Takale deklica in — mati!

V Bredi se misli vrtinčasto prelitevajo. Da bi se jih otresla, naroča služkinji, s čim naj postreže tujki.

"Ali ste od daleč?" Ženska se trudno nasmehne. Vse ceste so blizu in daleč, kakor pač nanesse. Danes je na cesti. Brez strehe, brez dela, brez kruha, pota pa drže povsod in samo naprej in zgolj naprej.

Breda posluša. Povest ji je tako nova, da zdajci pozabi bratranca Pavla in vse ono, kar jo je bilo še pravkar obvladovalo. S primeso otroško topliega sočutja se bolj in bolj drami v njej radovednost. In kakor otrok vprašuje:

"Kaj pa mož?"

Tujka nagne glavo in molči.

"Ali vam je nemara celo umrl?"

Ženska pred njo poveša oči. Povest zaživi nanovo in se razpletja dalje in dalje. Tujka je Milena.

"Lepo ime," meni Breda sanjavo in lahko pobožna dete, ki mu je postlala na divanu. Zdaj se v spanju smehlja in je popolnoma mirno.

Milena govori s težavo, kakor da

je vsaka beseda bodica, ki jo mora izveliči iz sebe.

Oče je bil uradnik in ona njegov najmlajši in najljubši otrok. Komaj pa je shodila, je ugasnilo življenje materi. Oče se je potlej vnovič oženil.

"Zaradi nas otrok, gospodična, zaradi nas, pomislite! In potem je prišlo tako..."

Druga žena je rodila drugo dečo in se za prvo in za moža ni več dosti zmenila. Samogoltno je hodila svoja pota, očeta pa je grizlo, da je jel na vsem lepem pečati, dokler ni obnemogel prav tedaj, ko bi bil Mileni najbolj potreben. Po njegovi smrti se je začelo gorje. — Starejši Milenini bratje in sestre so si pomagali, kakor je kdo vedel in znal. Dvema je čeb smrt prišla naproti, le Milena je morala kakor za pokoro ostati očetovi vdovi v nepotje.

Breda posluša in se ji zdi kakor odmev iz neznanih pustinj. Likji prikovana je in samo včasih ji uide vzkljk groze ali vzdih plahega sočutja.

Milena se zdi, da se z izpovedjo vrčata k njej dom in detinstvo. Z malone bolešno vestnostjo slika gorje, ki jo je teplo, ko je za vedno otrpnila očetova roka. Ker je čutila nenavadno veselje do učenja, jo je oče vpisal v gimnazijo. Jeseni je pričakal in se radovajl hčerkinih prvih uspehov. Še božič je bil tisto leto tako lep kakor nikoli dotlej in radost v Mileninem sreju svetlejša mimo nakita na smrečici. Na Silvestrovo pod noč pa sta se oče in žena nekaj sporekla in zjutraj nato ni več vstal, ne tisto jutro in ne nikoli več.

Med pripovedovanjem se Breda kakor skozi meglo domisli, da je že nekje srečala ta obraz.

"V gimnazijo ste hodili, pravite?"

"Da, toda le od tretjega razreda. Bilo je nemogoče..."

Milenin glas je zopet zasenčen in skoraj trd. Mačeha ni mogla strpeti, da bi deklica hodila v šolo. Da še možki ne dobe zaslužka, je rentočila nad njo, in da s sploh vse skupaj nima smisla. Učenost in kup berčarije: ali je to dota za mlado deklet?

Milena se je upirala in se skušala pretlačiti, kakor ji je le narekovala mladost, toda opore ni našla nikjer. Edino daljna sorodnica, siromašna branjevka, ji je o požitnicah vešali dala jerbaček zelenjave in sočivja, da ga je prodala na trgu. S pičlim izkupičkom si je oskrbela nekaj knjig, in najnujnejših potrebščin za šolo, vendar se je kmalu zavedala, da tako ne vzdržijo. Tu in tam ji je premožnejša družica darovala ponešno obleko, čevlje, kaj perila, kak dimar; vse je bilo kakor udarci na rano. Jela je čutiti, da jo vrstnice in vrstniki gledajo zviška in kakor izvzrček. Začela se je bati teh in profesorjev in vseh ljudi, kakor da nosi na sebi sramoten pečat, neizbrisen žig siromaštva. Vse drugo ljudje izpregledajo in odpuste, le beraštva nikoli ne! Ne, ne, Milena ve: Biti bogat tač je častno, biti beraški poštenjak pomeni obsodbo in izobčeneje!

Naj se gospodična ne trudi z ljubeznivimi besedami: tega nauka Milena nima iz knjig, ampak iz prvega vira, neposredno iz življenja.

Da, v tretji je bilo šolanja konec. Nekdo je prosila rednico, da bi ji kupila malenkost, ki so jo zahtevali v šoli. Ponižno je prosila, na kolenuh. Ona pa je vzela iztepač in začela divje udrihati po klečeh. Milena je medlela od bolečin, ženska pa je bila kakor iz uma. Tisto noč je potlej smuknila z doma poč svetu. Vseeno ji je bilo, kam in kako, samo proč, proč: v gozd, v vodo, v smrt kamorkoli!... Dober teden je tavalja okrog se skrivala, malo prosila, malo lagala, kadar je bila huđa stiska, in tudi kaj smuknila, ako je želedec le preveč kričal. Potem so jo prijeli in zopet odvedli domov, a iz šole so jo izključili, češ, da je zaradi pokvarjenosti.

Oba ekstrema sta tu afriški zamorec in Albinec. Stoletja najintenzivnejšega sončnega obsevanja so dala prvemu debelo vrhno polt, ki je polna pigmenta, dočim se rodi drugi praktično brez pigmenta v koži, lazeb in očer in je zato neznaosno občutljiv za sončne žarke ter potrebuje posebne zaščite zoper njo. Debelina kože je seveda individualno različna, v splošnem pa se nagibajo plavalasi in rdečelasi ljudje k tanjši koži, rjavolasi pa k debelejši. Isto velja za izločevalno delovanje lojnice, ki napravlja polt ne samo mehko in prožno, temveč jo čisti tudi zoper sonce, veter in prah.

Sončne opekline nastajajo pod neposrednim vplivom sončnih žarkov na kožo. Povzročajo pa jih ultraviolečni in aktinični žarki ter so neodvisne od toplotnih žarkov. To se da dokazati z lahko si tem, da se sponimo na učinke sončnih

žarkov v visokih planinah ali na snežnih in ledenih poljanah.

Strokovnjaki in nestrokovnjaki pridigujejo s polno upravičenostjo dovolj čisto, da je najidealnejša metoda, po kateri se ubranimo sončnih opeklin, v tem, da se prvim obsevanjem vdajamo krajši čas pozneje pa dlje.

Posebno skrb moramo imeti za otroke, ki jim je koža, ne glede na barvo las, dosti tanjša in nežnejša ter občutljivejša od kože odraslih ljudi. Petnajst minut obsevanja jim za prikratk posvem zadostuje. Priporočljivo je, da hodijo otroci poleti z golimi rokami in nogami, dočim jim bosopetnost ne koristi vedno.

Milijonarji izumirajo

Po vsem svetu je začelo število milijonarjev padati. Časi milijonarjev so minili vse kaže, da za kupičenje kapitala ne bo več ugodnih razmer, tudi če bi se svet rešil iz težke gospodarske krize. To bodo seveda obžalovale tudi davčne uprave. Tam, kje je mnogo milijonarjev, je tudi poslovanje davčnih uprav lahko, seveda če niso davkoplačevalci Morganovih nazorov. Strokovnjaki pravijo, da za zbiranje milijonov dolgo ne bodo razmere tako ugodne, kakor so bile v dobrih starih časih. John Rockefeller je bil rojen kot nalašč v najugodnejšem času. Tolikega bogastva menda še nihče ni zbral, kdor je začel z malim. Rockefeller je začel bogateti s petrolejem, ki so ga takrat ljudje še splošno rabili. Če bi bil zdaj mlad, bi se mu o bogastvu seveda niti sanjati ne moglo, ker bi bila trgovina s takim univerzalnim predmetom očno tako naglo kupičenje bogastva nezakonito. Zdaj bi mu razlastili nakupljeni petroleji, vzeli bi mu nezakonito nakupljeni denar in konec bi bil njegovega kapitala.

Zdaj bi ne šlo več tako, kakor je šlo leta 1896, ko se je Rockefeller s 40 milijoni funtov umaknil iz trgovskega sveta in investiral svoj denar v razno podjetje tako srečno, da je narastlo 40 milijonov na 200 milijonov. Zdaj so taki slati časi minili. Kdor zdaj kaj ima, mora plačevati za

imenom ruske oficirske menze naročil precejšnjo količino rafiniranega spirita, o katerem pa menda ni ničesar vedela. Ves sum pro to nevarnemu Rusu pa se je prebitro pazabil in razpršil in ni nihče mislil na to, da mož s prisleparjenim spiritom zažiga visoko zavarovane avtomobile. Sleparije, ki jih je izvrševal najprej sam, pozneje pa, v družbi madžarskega barona, so zelo komplicirane, čudno pa je na vsak način, da so ostale tako dolgo prikrite.

Zaradi požiga tobačnega skladišča v Djakovici

se je vršila pred sodiščem v Peči razprava proti bivšemu upravitelju požganega skladišča in njegovim pomočnikom. Razprava pa je sedaj preložena, ker je potrebno, da strokovnjaki pregledajo vse knjige, ki jih požigalci niso utegnili zažgati, da bi izbrisali vse sledove poneverb in kupčij v škodo monopolske uprave. Domneva se, da bo znašala vsa škoda še precej preko milijon dinarjev.

Senzacijonalon odkritje vloma.

V Apatinu je bil izvršen vlom v prostore nemškega parobrodarskega društva. Sprva preiskava ni imela nobenega uspeha, naposled pa je postal sumljiv sam vodja poslovalnice Josip Klem, ki je bil sicer znan kot človek urejenih razmer. Preiskovalni organi pa so odkrili razne njegove spekulacije in tudi glede vloma je prišlo na dan toliko sumljivih okoliščin, da so ga zaprli. Klem je preiskovalnemu sodniku že priznal svoj zločin, s katerim si je hotel pomagati pri neki zavzetni spekulaciji. Razkritje zagonetnega vloma je povzročilo veliko senzacijo.

Iz Jugoslavije.

Požar uničil tekstilno tvornico.

27. junija okrog devete ure je iz neznanih vzrokov nastal požar v tekstilni tovarni v Župnici pri Krapini, ki se je z veliko naglico razširil na barvarno in apreturo. Gasilci so se morali omejiti le na to, da obvarujejo sosednja poslopja pred nevarnim elementom. Do opoldne sta zgoreli barvarna in apretura ter v njih vsi stroji in izdelano blago. Ogenj tudi še popoldne ni bil pogašen. V tovarni je bilo zaposlenih okrog 300 ljudi.

Huda revnihta nad Osijemkom.

Nad Osijemkom in njegovo okolico je razsajala huda nevihta. Vsulsi se je gosta toča v velikosti lešnika, ki je pokrila ves kraj, tako da so jo ljudje z lopatami odmetavali. V vinogradih in na poljih je toča povzročila znatno škodo.

Velike sleparije.

na škodo zavarovalnih družb sta v Zagrebu izvrševala bivši ruski oficir Sergij Muhartov in madžarski baron Giozy. Preiskava proti sleparsko dvojici je sedaj zaključena, sleparja pa sta izročena sodišču. Muhartov se je šele v zadnjem času spajdalil z baronom. Prej je sam fingiral vleme in zažgal visoko zavarovane avtomobile. Začel je s fingiranjem vlomov v svoje stanovanje in, kakor sedaj poročajo zagrebški listi, se je policiji že takrat zdel sumljiv, ko je prinesel s prijavo vloma vred točen seznam vsakovrstnih dragocenosti. Policijska se je zanj začela zanimati in ugotovila, da nima nobenega pravega posla in da dela dolgove. Pozneje so še enkrat postali nanj pozorni, ker je v neki veletrgovini pod

KORISTI IN NEVARNOSTI SONČENJA

Sončne kopeli kot pospeševalke zdravlja niso nobena pridobitev naših dni. Poznali so jih že stari Grki davno pred našim štetjem. O tem nam govore spisi njihovih fizicov in zdravnikov, a tudi izkoptovanja. Grki so se sončili na terasah svojih hiš, v bližini Eskulapovega svetišča v Epidauru; so odkrili proti jugu obrnjeno dolgo galerijo, ki je bila v zvezi s sosedno bolnišnico. Rimski solarij je bil bistven del vsakega stanovanja, kakor nas učijo razvaline v Pompejih.

Srednji vek je bil tudi v tem ozirom "temen", da se je skrbno izogibal sončnim žarkom. Šele od sredine osemnajstega stoletja dalje se je spet obnovilo spoznavanje sončnih žarkov kot pripomočka za zdravstveno nego, v našem času pa je doseglo to spoznavanje višek ob enem s spoznanjem, da je uporabljati sončno luč prav tako odmerjeno kakor vsako drugo lečilo.

Le prečesto pozabljamo na to zahtevo po pravi omerjenosti. — Vsak človek ima svojo določeno občutljivost za sončne žarke in ta zavisi od barve kože, od njene debeline in funkcije lojnice. Narava je globlje dele vrhne polti opremila s pigmentno plastjo iz stanic, ki so najvažnejša zaščita kože zoper sončne opekline. Rjavolasi ljudje imajo več nego rdečelasi. In že površni pogled nas pouči, da sledi tudi občutljivost človeške kože do sončnih žarkov temu vrstnemu redu.

Oba ekstrema sta tu afriški zamorec in Albinec. Stoletja najintenzivnejšega sončnega obsevanja so dala prvemu debelo vrhno polt, ki je polna pigmenta, dočim se rodi drugi praktično brez pigmenta v koži, lazeb in očer in je zato neznaosno občutljiv za sončne žarke ter potrebuje posebne zaščite zoper njo. Debelina kože je seveda individualno različna, v splošnem pa se nagibajo plavalasi in rdečelasi ljudje k tanjši koži, rjavolasi pa k debelejši. Isto velja za izločevalno delovanje lojnice, ki napravlja polt ne samo mehko in prožno, temveč jo čisti tudi zoper sonce, veter in prah.

Sončne opekline nastajajo pod neposrednim vplivom sončnih žarkov na kožo. Povzročajo pa jih ultraviolečni in aktinični žarki ter so neodvisne od toplotnih žarkov. To se da dokazati z lahko si tem, da se sponimo na učinke sončnih

žarkov v visokih planinah ali na snežnih in ledenih poljanah.

Strokovnjaki in nestrokovnjaki pridigujejo s polno upravičenostjo dovolj čisto, da je najidealnejša metoda, po kateri se ubranimo sončnih opeklin, v tem, da se prvim obsevanjem vdajamo krajši čas pozneje pa dlje.

Posebno skrb moramo imeti za otroke, ki jim je koža, ne glede na barvo las, dosti tanjša in nežnejša ter občutljivejša od kože odraslih ljudi. Petnajst minut obsevanja jim za prikratk posvem zadostuje. Priporočljivo je, da hodijo otroci poleti z golimi rokami in nogami, dočim jim bosopetnost ne koristi vedno.

Milijonarji izumirajo

Po vsem svetu je začelo število milijonarjev padati. Časi milijonarjev so minili vse kaže, da za kupičenje kapitala ne bo več ugodnih razmer, tudi če bi se svet rešil iz težke gospodarske krize. To bodo seveda obžalovale tudi davčne uprave. Tam, kje je mnogo milijonarjev, je tudi poslovanje davčnih uprav lahko, seveda če niso davkoplačevalci Morganovih nazorov. Strokovnjaki pravijo, da za zbiranje milijonov dolgo ne bodo razmere tako ugodne, kakor so bile v dobrih starih časih. John Rockefeller je bil rojen kot nalašč v najugodnejšem času. Tolikega bogastva menda še nihče ni zbral, kdor je začel z malim. Rockefeller je začel bogateti s petrolejem, ki so ga takrat ljudje še splošno rabili. Če bi bil zdaj mlad, bi se mu o bogastvu seveda niti sanjati ne moglo, ker bi bila trgovina s takim univerzalnim predmetom očno tako naglo kupičenje bogastva nezakonito. Zdaj bi mu razlastili nakupljeni petroleji, vzeli bi mu nezakonito nakupljeni denar in konec bi bil njegovega kapitala.

Zdaj bi ne šlo več tako, kakor je šlo leta 1896, ko se je Rockefeller s 40 milijoni funtov umaknil iz trgovskega sveta in investiral svoj denar v razno podjetje tako srečno, da je narastlo 40 milijonov na 200 milijonov. Zdaj so taki slati časi minili. Kdor zdaj kaj ima, mora plačevati za

imenom ruske oficirske menze naročil precejšnjo količino rafiniranega spirita, o katerem pa menda ni ničesar vedela. Ves sum pro to nevarnemu Rusu pa se je prebitro pazabil in razpršil in ni nihče mislil na to, da mož s prisleparjenim spiritom zažiga visoko zavarovane avtomobile. Sleparije, ki jih je izvrševal najprej sam, pozneje pa, v družbi madžarskega barona, so zelo komplicirane, čudno pa je na vsak način, da so ostale tako dolgo prikrite.

Zaradi požiga tobačnega skladišča v Djakovici

se je vršila pred sodiščem v Peči razprava proti bivšemu upravitelju požganega skladišča in njegovim pomočnikom. Razprava pa je sedaj preložena, ker je potrebno, da strokovnjaki pregledajo vse knjige, ki jih požigalci niso utegnili zažgati, da bi izbrisali vse sledove poneverb in kupčij v škodo monopolske uprave. Domneva se, da bo znašala vsa škoda še precej preko milijon dinarjev.

Senzacijonalon odkritje vloma.

V Apatinu je bil izvršen vlom v prostore nemškega parobrodarskega društva. Sprva preiskava ni imela nobenega uspeha, naposled pa je postal sumljiv sam vodja poslovalnice Josip Klem, ki je bil sicer znan kot človek urejenih razmer. Preiskovalni organi pa so odkrili razne njegove spekulacije in tudi glede vloma je prišlo na dan toliko sumljivih okoliščin, da so ga zaprli. Klem je preiskovalnemu sodniku že priznal svoj zločin, s katerim si je hotel pomagati pri neki zavzetni spekulaciji. Razkritje zagonetnega vloma je povzročilo veliko senzacijo.

to, da je zaslužil, le kdor ne dela, dobiva podporo. Ostali se nam podpre potrebnimi siromaki in konference, ki na njih razpravljamo, kako pomagati jim.

JELEN, KI JE PREPLAVAL ROKAVSKI PRELIV

Te dni je umrl od starosti v nekem restavracijskem vrtu v francoskem kopalisku Le Touquet znameniti jelen Ostert. Bil je menda edini med jeleni in četveronožci sploh, ki bi se lahko ponašal, da je preplaval Rokavski preliv, še preden se je to posrečilo kakšnemu človeškemu plavcu. Njegova zgodba je zelo zanimiva.

Med nekim lovskim pogonom v angleški grafiji Kent je planil pred zasledujočimi psi v morje. Ubral jo je naravnost proti francoski obali. Veliko je bilo začudenje nekoga francoskega brodarja iz Dunquerquea, ko je v bližini tega mesta zagledal v morju plavajočo pošast z rogato glavo. Ko je premaalni prvi strah, se je pošasti približal in je v svoje začudneje ugotovil, da gre le za ubogega, od dolge poti popolnoma izčrpanega jelena. Spravil ga je na svojo ladjo in ga odpeljal v Dunquerque.

Tu se je izkazalo, da takšne najdbe niso brez velikih sitnosti, za katere skrbi neumrljivi birokratizem. Ko je hotel brodar jelena spraviti na suho, se je oglašil namreč občinski svet s pretnjo, da mu bo zaradi neprijavljenega tovara naložil visoko denarno globo. Brodar se je obrnil na poljedelsko ministristvo, ki je odgovorilo, da jelen po francoskih zakonih sploh ne eksistira, ker ga je ujel izven francoskega ozemlja. Svetoval mu je, naj žival ubije. Tedaj je planila vmes policija, ki je zagrozila možu, da ga bo prišla zaradi pregreška zoper lovske zakone, kajti čas, ko je lov na jelene na Francoskem dovoljen, je bil že potekel. V tem čudnem položaju se je brodar obrnil na angleškega konzula s prošnjo, da bi odpravili jelena spet na Angleško. Toda angleški birokratizem ni nič inteligentnejš od francoskega in tako so iz londonskega poljedelskega ministristva odgovorili, da bi jelena sprejeli nazaj le pod pogojem, če bi prebil šestmesečno karanteno.

Kot že ni nihče več vedel, kako bi rešili to zamotano zadevo, se je končno oglašil neki restavratir iz Le Touqueta, ki je žival brodarju odkupil in jo postavil v svoj vrt. Znamenita je bila že dovolj, da so jo prihajali tja gledat od vseh strani sveta. Z lebovičarji se je silno sprijaznila in so jo ti imeli zelo radi. Sedaj je po devetih letih umrla.

Gostilničar bo jelenovo glavo in rogove podaril princu Waleskemu, ko pride ta kakor vsako leto avgusta v Le Touquet. Princ Waleski je bil v zadnjih letih baje še poseben prijatelj rekorderskega jelena.

Razen tega so ugotovili v masi skrobova zrna, zdrobljena ječmena zrna, lupine. Skratka, ti pravadni naseljenici Srednje Evrope so si bili na tem kraju skuhalih primitivno ječmenovo kašo in iz tega sledi da so poznali že pridelovanje ječmena.

Podobne ostanke iz iste dobe so našli tudi po drugih koncih Srednje Evrope, zlasti pa v žarab, ki so vsebovale ostanke sežganih mrličev. Svojim mrtvecem so ljudje v tistih časih polagali k sežiganju tudi po nekaj njihove običajne jedi in med temi jedmi se zelo često pojavljajo ostanke — lešnikov.

Našli so pa tudi ostanke belega kruha, ki se je v ognjeni plasti, zavzvarov pred bakterijami, ohranil do današnjega dne. Bel kruh posebno pa lešniki so spadali v tednjih časih po vsej priliki med bistvene sestavine človeške hrane.

Umetnost, kako se kruh peče, pa so naši prednamci poznali že v kamni dobi. Najpoznejše v železni dobi so morali rediti že domače živali, vsaj krave, in mleko je spadalo med njihove vsakdanje jedi.

Poziv!

Izdajanje lista je v svezi s velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprošili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

KAJ SO JEDLI EVROPCI PRED 3000 LETI

V bližini Solmevgrada so našli ostanke predmetov za vsakdanjo rabo, ki izvirajo najmanj iz 8. 9. stoletja pred našim štetjem. Ko so na tem kraju odkrili pravadno ognjišče, so dobili v njem čepinje iz rdečkasto rjave gline, a na vbokli strani čepinj črno rjavo ogljeno maso.

Izdelati so morali nove načine, da so to malenkostno maso lahko analizirali, potem se je izkazalo, da predstavlja ostanke izparjenega in pozneje izogljenege mleka. Našli so celo kapljico tega sesirjenega mleka, ki jo je bila ogljena vrhinja plast ohranila do naših dni.

Podobne ostanke iz iste dobe so našli tudi po drugih koncih Srednje Evrope, zlasti pa v žarab, ki so vsebovale ostanke sežganih mrličev. Svojim mrtvecem so ljudje v tistih časih polagali k sežiganju tudi po nekaj njihove običajne jedi in med temi jedmi se zelo često pojavljajo ostanke — lešnikov.

Našli so pa tudi ostanke belega kruha, ki se je v ognjeni plasti, zavzvarov pred bakterijami, ohranil do današnjega dne. Bel kruh posebno pa lešniki so spadali v tednjih časih po vsej priliki med bistvene sestavine človeške hrane.

Umetnost, kako se kruh peče, pa so naši prednamci poznali že v kamni dobi. Najpoznejše v železni dobi so morali rediti že domače živali, vsaj krave, in mleko je spadalo med njihove vsakdanje jedi.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE, ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" na 1. strani, samo ena stran, pa pu vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Vsakorstne KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN.

DEŠČINA ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PREBREDIL I. H.

"IN VENDAR SE VRTI"

22. junija 1633, torej pred 300 leti, so povedli velikega učenjaka Galileja Galileja v cerkev rimskega dominikanskega samostana Santa Maria sopra la Minerva in tam se je moral na kolnih pred inkvizicijskimi sodniki in visokimi cerkvenimi dostojanstveniki odpovedati nauku, po katerem naj bi bilo sonce središče sveta, zemlja pa plemičnica. Ko je po tej odpovedi vstal, je baje vzkliknil: "In vendar se vrti!" — a dokaza, da je v resnici izrekel te besede, ni 70-letni učenjak pa je bil vsekar do dna pretresen nad nastopom oficijelnih cerkvenih krogov proti njegovemu življenjskemu delu in resnici, ki se ni dala več ubiti z nobenim inkvizicijskim terorjem. In če tistega slavnega stavka, ki ga je napravil popularnega za vse čase, ni izustil, tedaj si ga je v svoji notranjosti mislil — to pa pomeni še hujšo obsodbo njegovih duševnih mučiteljev.

Križeva pot njegovega življenja se je pričela prav za prav že davno pred tem dogodkom. leta 1616, ko je kongregacija indeksa prepovedala oznanjati Kopernikov nauk in je moral tudi Galilej obljubiti, da ne bo pridigoval tega "krivoverstva". Navzlic temu je videl svojo življenjsko nalogo v tem, da razširi ta nauk in samega papeža Urbana VII. je skušal v dolgih razgovorih pripraviti do tega, da bi razveljavil preklęstvo, ki je težilo nad Kopernikovim življenjskim delom. Papež pa se je držal navzlic tehtnim dokazom besede sv. pisma, po kateri je zemlja središče vesoljnega sveta.

Tako se je zgodilo, da je Galilej leta 1632 priobčil svoj znameniti "Dialog o obeh svetovnih sistemih", namreč o Ptolomejevem in Kopernikovem, v katerem sicer ni formalno priznal ne tega ne onega, pa je med vrsticami le dal spoznati, da veruje sam v Kopernikov sistem.

Tedaj ga je inkvizicija pozvala, naj se pride zagovarjat. V navni veri, da se mu ne more nič zgoditi se je učenjak podal iz varne Florence v rimsko past — saj je bila njegova knjiga izšla celo z dovoljenjem rimske cenzure. Misli je tudi, da se bo njegovim dokazom posrečilo spreobrniti cerkev k svojemu stališču. Ni bil pa premislil tega, da se je položaj med tem bistveno spremenil in da je bil papež Urban VII., ki je do njega nastopal blagotno, sedaj silno hud nanj, ker je veliki učenjak v svojem dialogu osmešil neko njegovo dokazovanje o pravilnosti Ptolomejevega nauka. Ker pa se v tem spisu ni direktno izjavil za Kopernika, je bilo treba najti kakšen tehten vzrok za proces. Ta vzrok so našli v neki posebni prepovedi iz leta 1616, po kateri je bilo Galileju naloženo, da o Kopernikovem nauku sploh ne sme spregovoriti, bodisi v dobrem ali v slabem smislu. Ta prepoved, o kateri ni Galilej in nihče drugi prej ničesar vedel in ki so ga trije kardinali med sodniki s svojim nastopanjem ožigovali za podlago vsemu javnemu ponižanju največjega Italijana tistih časov.

12. aprila 1633 so ga prvič zasliali in sivolasi mož je bil takoj pripravljen, da vse preklędi. Samo ta njegova takojšnja pripravljenost ga je menda rešila mučnice, s katero so mu bili zagrožili. 22. junija so ga končno po dolgih zasliševanjih in procesih obsodili na zapor za nedoločen čas, itd., toda papež je te kazni kmalu omilil s tem, da mu je dovolil vrniti se pod strogim nadzorstvom v Sieno in pozneje v Arcetri. Tu je ostal do konca svojega življenja (1642) pod stalnim nadzorstvom zaprt v svoji hiši. Navzlic temu in navzlic slepoti, ki ji je kmalu zapadel, pa ni prenehal znanstveno delovati. Na njegov grob niso smeli postaviti nobenega spomenika in njegove knjige so bile prepovedane. Šele leta 1882 je dvignila kongregacija to prepoved.

RAD BI IZVEDEL za naslov svojega brata Antona Staniča. Prosim cenjene rojake, kdor ve za njegov naslov, da ga mi sporoči, ker poročati mu imam radi posestva v domovini. Če pa sam čita ta oglas, naj se oglasi bratu: Jhn Stanič, Box 361, Verona, Pa.

V SOBOTO POPOLDNE

Nadaljevanje s 3. strani.)

sti zavodu in sramoto in mladeži v pohujšanje.

S takim sijajem obda človeka be-raški žig. Le nikar mehkih besedi, saj obzirnost ne izpremeni nič, prav nič.

Posihmal je iskala zavetja pod kapom, ko je doumela, da že ni nikjer več prostora pod streho. Povsod so jo odklanjali kakor garjevo, dokler je ni debelusen hotelier sprejel za prodajanje kruha. O, ko bi gospodična slutila, kako grenak je bil slednji grizljaj, ki si ga je priborila s tem poslom! Vse je strelalo jezo nad njenimi lasmi, presiti in vinjeni gostje pa so jo trapi-li s spolzkimi naslanostmi, da se je marsikdaj tresla od studi in sramu. In še tisto bore, kar si je prisluzila, ji je doma sprti pobrala rednica. Ko je slednjič postala natakaria in upala, da je stopila na trdno brv, jo je šele prav zalotilo.

S plesnih vaj so tedaj prihajali dijaki tja. Vmes je bilo tudi nekaj nekdanjih Mileninih součencev. Zla usoda ali morda objestnost katerega izmed veseljakov je hotela, da jim je morala streči prav ona. Da si se je zatajevala, jo je spoznal eden izmed njih in jo začel bolj in bolj ogovarjati ter prihajati sčasoma tudi brez družbe. Temu je končno priznala in pojasnila, kaj jo je pegnalo iz šole. Bil je videti tako blag, moč Bog, kakor samo spomladansko sonce! Ko ji je pričel govoriti o ljubezni, mu je Milena dala prvi in edini prostor vsre.

Sklenila sta, da se Milena vnovič popriime učenja in nadoknadi, kar je zamudila. Vso pomoč ji je obljubil in dejal, da brž po maturi pove staršem, kako je volilo njegovo srce.

Poslej je slednjič prosto uro žrtvovala knjigam in njemu, ko pa je bila najbolj njegova, je mahoma izestal.

Čim je gospodar zaslutil, kako je z njo, jo je odšvil. Odtlej je šlo navzdol kakor plaz po strmini. On je odaj na univerzi, ona s tem malim bitjem na cesti.

Milena se je stresla in zaihtela. Hkratu se je predramil mali na divanu in zavekal.

Breda je gledala zdaj mater, zdaj dete, in splešeno ugibala, kaj naj začne, ko je vnovič zapel zvo-nee. Stara služkinja je pomolila glavo v sobo:

"Kar ostanite; je samo moj bratranec."

Iz prednje sobe je čuti svež mladeniški glas:

"Ali tetke ni doma?"

"Ne, Pavel," gre Breda naproti, "nama je odšla k notarjevim. Sicer pa imam čisto nenavaden in ljubeč obisk."

Na divanu veka malo bitje. Pavel, še vedno v prednji sobi, skuša s šalo:

"Tako, tako? Bodočnost, ako prav slišim."

"In še kako v popju," je Breda vsesela, da se bodo zdaj o vsem tem novem in nezasišanem lahko še kaj porazgovorili v treh. "Škoda, da te že prej ni bilo. Ne več, kakšen roman."

"Tako?" vstopi Pavel, Milena pa

se kakor v vročnem kruhu dvigne, boječje izteza roke v obrambo in omahu'e.

"Ali vam ni dobro?" zaskrbi Bredo, ki opazi njen srepi pogled, medtem ko je Pavlov obraz kakor sadra.

"Meta!" zakliče in zdajci opazi bratrančevu otrplost.

Mlada mati se opoteče k detetu, vzame jokajoči tovor in natroče in omahne venkaj.

"Čakajte no," boli Bredo, ko steče za odhajačoo, toda Milenin opotekajoči se korak že odmeva daleč nekje po stopnišču. Po hodniku prihaja Bredina mati z gospo notarjevo:

"Le kakšna je zdaj mladina: — Otrok in že z otrokom v naročju."

"Ko ni nikjer sramu!" vzdih gospa notarjeva in mati se prestraši hčerke:

"Kaj si bolna, Bredica?"

Mladenka odkima, pozdravi gospo notarjevo in odide vsa vtroglo- glava v sobo, kjer še vedno kakor odrevenel stoji Pavel.

"In ti — ti?!"

Zdi se ji, da bi se morala zdaj'e zamajati zemlja in pogoltniti vse, kar tako nečloveško lazi s človeško krinko po njej, toda zemlja je mirna in vse je mirno. Tudi Pavel je miren, ko z lahnim naklonom pozdravlja teto in gospo notarjevo. — Čez malo zadiši po kavi in Pavel s svežim glasom pojasnjuje gospe-ma:

"Nič posebnega. Bredi sem pravil, kakó me je bilo hotelo neko dekle zaplesti in mi naprtiti svojó zablodo."

"Ta, ki sva jo srečali?"

"Da. Od milošćine živi, ko —" Tetin pogled ga prekine.

"V nižji gimnaziji je bila moja sošolka," zasučje fant in se namrdne:

"Za tem jo je zaneslo. Je pač križ; kaj hoćemo!"

"Mlademu moškim je danes res težko," pomaga gospa notarjeva. Breda pa strupeno:

"Pavlu ne."

"Ako je človek pameten, se mu res ni treba bati," skuša z mrlim smehom bratranec, a sestrična:

"Seve: strah leze samo podlim v kosti."

In ga premeri s takim pogledom, da začno mladeniču podrhtevati veke in lica in roke:

"Mene vprašaj?" zbode Bredin smeh.

"No, no, otroka," razume Bredina mati in gospa notarjeva sklanjuje z glavo.

Pavel si nažge cigareto. Kava v

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y. PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

- 12. Julija: New York v Cherbourg Olympic v Cherbourg
14. Julija: Champlain v Havre Rotterdam, Rotterdam
15. Julija: Rex v Genoa Berengaria v Cherbourg
13. Julija: Leviathan v Cherbourg
17. Julija: Manhattan v Havre Albert Ballin v Cherbourg
20. Julija: Majestic v Cherbourg
21. Julija: Lafayette v Havre Europa v Bremen Statendam v Boulogne
26. Julija: Hamburg v Cherbourg Irea, Roosevelt v Havre
27. Julija: Bremen v Bremen
28. Julija: Veendam v Boulogne Ile de France v Havre
29. Julija: Vulcania v Trst Aquitania v Cherbourg
2. avgusta: Washington v Havre Deutschland v Hamburg
4. avgusta: Olympic v Cherbourg
5. avgusta: Champlain v Havre Conte di Savoia v Genoa Berengaria v Cherbourg
8. avgusta: Leviathan v Cherbourg Europa v Bremen
9. avgusta: New York v Hamburg
11. avgusta: Paris v Havre Majestic v Cherbourg Rotterdam v Boulogne
12. avgusta: Saturnia v Trst Aquitania v Cherbourg
15. avgusta: Bremen v Bremen Statendam v Boulogne
16. avgusta: Manhattan v Havre Albert Ballin v Hamburg
19. avgusta: Ile de France v Havre Rex v Genoa
21. avgusta: Reliance v Hamburg
23. avgusta: Olympic, Cherbourg
24. avgusta: Champlain v Havre Europa v Bremen
25. avgusta: Veendam v Boulogne
26. avgusta: Roma v Genoa Berengaria v Cherbourg
29. avgusta: Leviathan v Cherbourg
30. avgusta: De Grasse v Havre Majestic v Cherbourg Manhattan v Havre Deutschland v Hamburg
11. avgusta: Bremen v Bremen
2. septembra: Conte di Savoia v Genoa
5. septembra: Ile de France v Havre Statendam v Boulogne
6. septembra: Aquitania v Cherbourg New York v Hamburg
8. septembra: Olympic v Cherbourg
9. septembra: Paris v Havre Veendam v Boulogne Europa v Bremen
13. septembra: Lafayette v Havre Manhattan v Havre Berengaria v Cherbourg Albert Ballin v Hamburg
15. septembra: Rotterdam v Boulogne Majestic v Cherbourg
16. septembra: Rex v Genoa Bremen v Bremen
18. septembra: Reliance v Hamburg
20. septembra: Champlain v Havre
21. septembra: Aquitania v Cherbourg
22. septembra: Paris v Havre Saturnia v Trst
Ile de France v Havre Veendam v Boulogne
26. septembra: Europa v Bremen Statendam v Boulogne
27. septembra: Washington v Havre Mauretania v Cherbourg Deutschland v Hamburg
29. septembra: Paris v Havre Olympic v Cherbourg
30. septembra: Conte di Savoia v Genoa

V JUGOSLAVIJO Preko Havre NA HITREM EKSPRESNEM PARNIKU ILE DE FRANCE 28. JULIJA 19. Avgusta — 5. Septembra PARIS 11. Avgusta — 9. Septembra CHAMPLAIN 11. Julija (opolnoči) NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblašćene agente French Line 19 STATE STREET, NEW YORK

skodelicah zaman vabi s prijetnim vonjem. Bredi se zdi, da je soba še polna otroškega veka in Mileninega joka. In kakor da jima hoće s tem pomagati, se vrže na divan in zaihti.

... SKUPNA ... POTOVANJA pod osebnim vodstvom V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDEĆIMI PARNIKI: "ILE DE FRANCE" preko Havre — 28. JULIJA Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 101.23 za tja in nazaj pa samo \$ 182.00 AQUITANIA preko Cherbourg — 29. JULIJA in 12. AVG. Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 102.34 za tja in nazaj pa samo \$ 182.00 "EUROPA" preko Cherbourg — 9. AVGUSTA Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 104.84 za tja in nazaj pa samo \$ 185.50 Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj priglasí in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval. PIŠITE ŠE DANES NA: Slovenic Publishing Company TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

68 Ludvik se počasi vzravna ter jo pogleda, da se strese. — Toda živel je, Dolo, in moje misli so mogle poleteti k njemu, v duhu sem mogel pri njem iskati tolažbe, ako sem je potreboval. Vedno sem ga živega videl pred seboj, videl sem njegove dobrtoljive, ljubezni polne oči. Zdaj so ugasnile in sedaj čutim, kako sem vedno še gojil tñho željo, da ga bom enkrat še videl. Človek vedno verjame na čudeže, ako nosi v srečo kako veliko upanje. To upanje pa je sedaj umrlo — z mojim očetom! Ali moreš to razumeti, Dolo? Dolores prikima in mu poboža roko. Njen obraz pobledi in oči ji porose. — Ubogi papa, mislim si, da ti je sedaj ravno tako hudo, kot je bilo meni, ko mi je umrla mati. To zelo boli, ako umrje človek, ki so ga ljubili. Kdaj pa je oče umrl? Globoko in težko vzdihne. — Ne vem še. Nisem še dalje bral, kakor da je Jurij Rodenberg umrl in da je Ludvik Rodenberg njegov dedič. Kako čudno, Dolo, da v časopisih objavijo oglas, da se naj zglaší Ludvik Rodenberg, ko več ne živi. Torej so vendar-že še mislili na možnost, da morem biti še živ. — Čekaj, da preberem do konca. Pogledj, z velikimi in debelimi črkami je napisano moje ime. Oba se sklonita nad oglas in skupno bereta. Naenkrat pa Ludvik zavpije in zavpije tako, kot bi hotel raznesti prasa, kajti, k bere dalje, šele vidi, da je bila njegova nedolžnost dokazana, da n bil on, temveč dr. Natusius, ki je ubil onega človeka in da je priznal na svoji smrtni postelji. Smrtno bled se nasloni na stol in bolesten vzdih se mu izvije skozi ustnice. Njegov sošolec Natusius je zadal oni usodepolni udarec, je zato vsa leta vedel in ga je vendar pustil v moreči misli, da je bil ubijalec. Seveda, Natusius je ravno tako mislil, kot vsi drugi, da je bil Ludvik mrtev. Tudi Dolores je brala oglas in tedaj se očma oklene, kot bi čutila, da sedaj potrebuje zaslonbe in opore. — Papa — moj dragi papa, veseli se vendar in ne boji tako potrt; veseli se, da si nedolžen in da nisi ti ubil onega človeka. Krčevito se mu stisnejo zobje; Dolores zgrabi za ramo in jo strese. — Razumi vendar, o trok — vse to je bilo zastoj! Zastoj vse moje bolečine, pekoča vest, zastoj ločitev od mojega očeta, zastoj skrb za sebe. Vsega tega mi ni bilo treba, ne bi mi bilo treba zaradi mojih ljudi umreti, ako bi pravi storilec imel pogum, da bi priznal svojo krivdo. Ljubeznjivo mu gladi lase. — Kako dobro te razumem, papa. Toda — pomisli, kar ti mora tudi biti velika tolažba — potem ne bi bil spoznal moje matere, ne bi se bila našla v ljubezni in ne bi mogla biti med seboj tako srećna. Ali te to ne more nekoliko potolažit? Mišice njegovega obraza se zganejo. — Da, tvoja mati tega ni mogla več doživeti, Dolo! Zvesto je prenašala z menoj vso skrb in srčno bol — ali ni mogla z menoj tudi doživeti mojega oprošćenja? Kajti oprošćenje je pri vsem tem. Še enkrat mi preberi vse, Dolo, da razumem natančno, da sem prost vsake krive — in — da moj oče ne živi več. — Da, papa, vse to je tudi za tako moćnega moža, kot si ti, nekoliko preveć in te razumem. Nasloni se in zberi svoje misli; prebrala ti bom vse počasi in razločno. Ljubeznjivo ga potisne v naslonjać, nato pa bere z glasnim in jasnim glasom oglas, katerega sta objavila Eva Marija, Henrik in Ralf Bernd: Ludvik Rodenberg, ako je še pri življenju, naj mu bo znano in naj ve, da je njegov oče umrl in je njega postavil za dediča Rodenbergovih tovarn, ako se tekóm dvajset let potem, ko je izginil, zglaší. Ludvik Rodenberg se more brez skrbi vrniti, ker ni kriv. Dr. Natusius je na svoji smrtni postelji priznal, da je pri onem pretepu imel palico, s katero je ubil onega človeka. Naj se nujno zglaší. — Jurij Rodenberg je umrl 23. avgusta tega leta. Ko prebere do konca, si očem in hći sedita dolgo molće nasproti. Dolores je vedela, da mora vse to v očemvem sreću izzveneti. Ludvik sedi z nazaj sklonjeno glavo in zaprtimi očmi. Njegove misli so poletele v njegovo domovino in so se pogovarjale z mrtvim očetom. Njegova prsa se visoko dvigajo in mišice na njegovem obrazu se napenjajo. Dolores ga vedno soćutno pogleduje, toda slednjić ne more več molćati. — Papa, to je vendar čudež, na katerega si vedno tiho veroval. Sedaj je vsaka krivda s tvoje duše. Vendar se tega veseli! Ludvik odpre oči in jo pogleda. Počasí se dvigne v naslonjaću. — Da, Dolores, to je čudež. Samo škoda — za mojega očeta je prišel prepozno in sam sebe vprašujem, če sem imel prav, da sem napravil ono zaobljubo in sem ga pustil v veri, da sem mrtev. Stopi k njemu, objame njegov obraz z obema rokama ter ga odločno pogleda. — Papa, nikar si sedaj ne domišljuj, da imaš kako drugo krivdo na sebi, ko si se komaj rešil ene. Zastovati ti mora, da si hotel najboljše, da si voljno vzel na sebe veliko kazen, četudi je nisi zasluži. Mi ljudje nismo vsegavedni, vsegaveden je samo Bog. In Bog je vse to dopustil — torej te to moralo biti tudi po njegovi volji. Kar si pretrpel, si pretrpel brez krivde. Prinesel si skoro nadlovo-veško žrtev, ker si se hotel pokoriti za izmišljeno krivdo. Da tega ni bilo treba, je vedel samo Bog — in oni dr. Natusius. Tako, kakor si delal, si moral v takem stališču tako delati, toda za to te ne za-dene nikako očitjanje. Obžalovanja vredno pa je, da sta morala ti in tvj oče vsled krivde drugega toliko trpeti, toda zaradi tega te mora vsakdo samo pomilovati. Ali nimam prav? Ludvik jo pritisne k sebi in bolesten nasmeš objame njegove ustnice. — Moja draga tolažnica, da, imaš prav. Jaz pa se moram sprijazniti z mislijo, da svojega očeta ne bom več videl. Toda domov se smem zopet vrniti, zopet se morem pokazati svojim ljudem, kajti moja zaobljuba je sedaj razveljavljena. Dolores ga prestrašena pogleda. — Ali hoćeš iti domov, papa? Ludvik globoko vzdihne in oči mu začare. — Ali o tem dvomiš, Dolores? Ali ne moreš razumeti, da špe-pnim videti domovino, da bom saj mogel pomoćiti na grobu svojega očeta in na grobu svoje matere? Dolores je zelo bleda, toda pogumno pravi: — Da, — o, da — to razumem. Toda se boš zopet vrnil, papa, ne vendar ne boš same pustil? Ludvik jo privije k sebi. (Dalje prihodnjě.)

CENA DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA Angleško-slovensko Berilo (ENGLISH SLOVENE READER) Bvaze same \$2. Narodite ga pri KNJIGARNI "GLAS NARODA" 216 West 18th Street New York City